

TVIRTINU:

Direktorė Žanna Jankovskaja

A.V. (parašas)

2015-05-27. Įsakymas Nr. 1

PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGŲ SUAUGUSIESIEMS IR VAIKAMS TEIKIMO NAMUOSE TVARKA

2015.05.27 Nr.1

Kaunas

I. BENDROJI DALIS

1. *Sveikatos priežiūros paslaugos* – sveikatos priežiūros įstaigos ir paslaugų užsakovų susitarimu grindžiamas sveikatos priežiūros įstaigos veiklos rezultatas. Sveikatos priežiūros paslaugas gali teikti ambulatorinės ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos, turinčios tam reikalingą paruoštą personalą, priemones bei reikalingus leidimus (licencijas).
2. *Paliatyvioji pagalba* – ligonio, sergančio pavojinga gyvybei, nepagydoma, progresuojančia liga, ir jo artimųjų gyvenimo kokybės gerinimo priemonės, užkertančios kelią kančioms ar jas lengvinančios, padedančios spręsti kitas fizines, psichosocialines ir dvasines problemas.

3. Paliatyvios pagalbos paslaugos teikiamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2007-01-11 įsakymu Nr. V-14 „Dėl paliatyviosios pagalbos paslaugų

suaugusiems ir vaikams teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2008-05-16 įsakymu Nr. V-469 „Dėl Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2007 m. sausio 1 d. įsakymo Nr. V-14 „Dėl paliatyviosios pagalbos paslaugų suaugusiems ir vaikams teikimo reikalavimų aprašo patvirtinimo pakeitimo“.

4. Paliatyviosios pagalbos tikslas:

4.1. mažinti fizines kančias ir / ar jų išvengti;

4.2. tiksliai nustatyti ligonius varginančius simptomus, siekti juos kontroliuoti ir mažinti;

4.3. nustatyti psichologines ir socialines ligonio bei jo artimųjų problemas, padėti jas spręsti stiprinant norą gyventi, o mirtį laikant natūraliu procesu;

4.4. pagerinti ligonio ir jo artimųjų gyvenimo kokybę;

4.5. padėti ligonio šeimai ar jo artimiesiems netekties laikotarpiu.

5. Paliatyviosios pagalbos paslaugas ligonio namuose gali teikti tik ambulatorinės sveikatos priežiūros įstaigos, turinčios licenciją šiai veiklai vykdyti.

6. Teikiant paliatyviosios pagalbos paslaugas namuose, pildomi tokie patys medicininiai dokumentai, kaip ir gydant stacionare.

7. Vaistai ir medicinos pagalbos priemonės kompensuojami iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų teisės aktų nustatyta tvarka.

8. *Dvasinė ir psichosocialinė pagalba* teikiama tiek ligoniui ar / ir jo artimiesiems pageidaujant, tiek paliatyviosios pagalbos, onkologinių ligų paliestiems asmenims paslaugas teikiantiems specialistams.

9. *Psichosocialinės paslaugos* - tarpasmeniniu bendravimu ir teorinėmis žiniomis pagrįsta pagalba asmenims, turintiems problemų. Šios paslaugos yra skirtos tam, kad padėti išsiaiškinti, suprasti bei spręsti asmeninius arba tarpasmeninius su psichologine savijauta ar elgesiu susijusius sunkumus, gerinant gyvenimo kokybę ir savarankiškumą, kad jie būtų patenkinti tiek asmeniškai, tiek socialiai.

10. *Dvasinę pagalbą* teikia dvasinės misijos grupė: kapelionas, dvasiniai asistentai ir / ar tinkamai parengti savanoriai.

11. *Psichosocialinę pagalbą* teikia psichologas, socialinis darbuotojas, bei šiems specialistams vadovaujant tam tinkamai parengti savanoriai.

12. *Savanoris* – tai asmuo, kuris laisva valia ir niekieno neverčiamas atlieka visuomenei naudingą darbą, negaudamas už tai atlygio, yra pateikęs rašytinį norą (užpildęs savanorio anketą) savanoriškais pagrindais dirbti Įstaigoje, bei yra pasirašęs su Įstaiga savanoriško darbo sutartį.

II. PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGŲ INDIKACIJOS

13. Paliatyviosios pagalbos paslaugoms namuose gauti ligonį *siunčia gydantis gydytojas*.

14. Siuntime turi būti įrašyta:

14.1. trumpa anamnezė, objektyvūs duomenys, diagnozė, dėl kurios ligoniui būtina paliatyvioji pagalba, taikytas gydymas, atlikti tyrimai, patvirtinantys paliatyviosios pagalbos būtinumą, siuntimo tikslas, jį išdavusio gydytojo bei kitų gydytojų specialistų pagal medicininės indikacijas išvados dėl paliatyviosios pagalbos paslaugų taikymo;

14.2. atliktų bendrojo kraujo, šlapimo, elektrokardiogramos, jeigu reikia, ir kitų tyrimų rezultatai.

15. Paliatyviosios pagalbos paslaugos skiriamos ligoniams, sergantiems gyvenimą trumpinančia, nepagydoma, progresuojančia liga, kurios bent vienas iš nurodytų progresavimo požymių yra raštiškai gydytojų konsiliumo ar gydytojų konsultacinės komisijos patvirtintas medicininėje dokumentacijoje:

15.1. navikiniai susirgimai, kai *Karnovskio* indeksas mažesnis kaip 50 %;

15.2. esant IV-osios funkcinės klasės lėtiniam kraujotakos nepakankamumui, nepasiduodančiam optimaliam gydymui, kai *Bartelio* indeksas ne didesnis kaip 40 balų;

15.3. esant III laipsnio lėtiniam kvėpavimo funkcijos nepakankamumui, nepasiduodančiam optimaliam gydymui, kai *Bartelio* indeksas ne didesnis kaip 40 balų;

15.4. esant lėtinio inkstų nepakankamumo terminalinei stadijai, kai hemodializės nebetaikomos dėl kontraindikacijų ar atsisakius pačiam ligoniui;

15.5. esant lėtinei, greitai progresuojančiai kepenų nepakankamumo terminalinei stadijai ir gyvybei pavojingoms komplikacijoms, kai *Bartelio* indeksas ne didesnis kaip 40 balų;

15.6. esant terminalinėms, greitai progresuojančioms nervų sistemos ligų stadijoms ir gyvybei pavojingoms komplikacijoms;

15.7. esant terminalinei žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) ligos stadijai, nepasiduodančiai optimaliam gydymui, ir gyvybei pavojingoms komplikacijoms, kai *Karnovskio* indeksas mažesnis kaip 50%;

15.8. esant vegetacinėms būklėms, pagal *Glasgow* komų skalę ne daugiau kaip 10 balų.

16. Gydantis gydytojas, atsižvelgdamas į ligonio sveikatos būklę, į ligonio ir jo artimųjų pageidavimą, parenka paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimo formą: stacionare, dienos stacionare arba ambulatorinėmis sąlygomis. Kartu su sveikatos priežiūros specialistais ir ligonio artimaisiais gydytojas nustato šių paslaugų teikimo mastą ir trukmę, kurie, priklausomai nuo ligonio sveikatos būklės, gali būti koreguojami.

17. Paliatyviosios pagalbos paslaugos teikiamos ligoniams, sergantiems ligomis, išvardytomis 1 priede pagal TLK-10 – Tarptautinę statistinę ligų ir sveikatos problemų klasifikaciją.

18. Paliatyviosios pagalbos gydymo metodai ir kitos priemonės:

18.1. taikomi visiems ligoniams:

18.1.1. ligonio sveikatos būklės vertinimas, reikalingų tyrimų ir stebėsenos skyrimas;

18.1.2. medikamentinis gydymas;

18.1.3. slaugos poreikių nustatymas ir jų įgyvendinimas (gyvybinių veiklų vertinimas ir stebėjimas, slaugos plano sudarymas, ligonio asmens higiena, pragulų profilaktika ir kt.);

18.1.4. psichologinė pagalba, individuali ar grupinė psichoterapija ligoniui ir jo artimiesiems;

- 18.1.5. socialinių poreikių vertinimas bei stebėjimas, socialinės pagalbos planavimas ir teikimas, tarpininkavimas sprendžiant socialines problemas;
- 18.1.6. ligonio ir jo artimųjų mokymas.
- 18.2. taikomi esant poreikiui:
  - 18.2.1. dirbtinė plaučių ventiliacija;
  - 18.2.2. deguonies terapija;
  - 18.2.3. antivirusinis, chemoterapinis gydymas;
  - 18.2.4. enterinis ir / ar parenterinis maitinimas;
  - 18.2.5. žarnyno valymas;
  - 18.2.6. invazinės skausmo malšinimo paslaugos;
  - 18.2.7. besikaupiančių skysčių šalinimas iš kūno ertmių (pilvo, krūtinplėvės ir kt.);
  - 18.2.8. stomų ir dirbtinių angų priežiūra;
  - 18.2.9. skrandžio ir dvylikapirštės žarnos zondavimas;
  - 18.2.10. skysčių išsiurbimas iš kvėpavimo takų;
  - 18.2.11. šlapimo pūslės kateterizavimas;
  - 18.2.12. alternatyvus nemedikamentinis gydymas;
  - 18.2.13. masažas, kineziterapija, ergoterapija, fizioterapija ir kt.

19. Ligoniai ar / ir jo artimiesiems pageidaujant, ligoniams ar / ir jų artimiesiems teikiama dvasinė pagalba. Taip pat ši pagalba gali būti teikiama paliatyviosios pagalbos sveikatos priežiūros specialistams. Dvasinę pagalbą pagal bendradarbiavimo sutartį teikia dvasinės misijos grupė: kapelionas ir dvasiniai asistentai.

III. PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI

- 20. Paliatyviosios pagalbos paslaugas teikia specialistai, aukštojoje mokykloje išklause ne mažiau kaip 36 val. paliatyviosios pagalbos kursą ir turintys tai patvirtinantį pažymėjimą.
- 21. Ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos teikiamos konsultuojant ligonius ir jų artimuosius kitose asmens sveikatos priežiūros įstaigoje arba vykstant specialistų komandai į ligonio namus.
- 22. Ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugas pagal savo kompetenciją teikia ne mažesnė kaip 3 specialistų komanda, kurią sudaro: **gydytojas, slaugytojas ir socialinis darbuotojas**.
- 23. Esant poreikiui ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugas pagal savo kompetenciją teikia:
  - 23.1. psichologas ir / ar psichoterapeutas;
  - 23.2. slaugytojo padėjėjas.
- 24. Teikiant paliatyviosios pagalbos paslaugas į komandos darbą gali būti įtraukiami:
  - 24.1. dvasinės misijos grupė, kuri teikia dvasinę pagalbą ligoniams, jų artimiesiems ir / ar paliatyviosios pagalbos specialistams;
  - 24.2. įstaigos vadovo nustatyta tvarka tinkamai parengti ir savanoriško darbo sutartis pasirašę savanoriai.
- 25. Reikalingų gydytojų bei kitų specialistų konsultantų paslaugos esant poreikiui užtikrinamos pagal sutartis su kitomis asmens sveikatos priežiūros įstaigomis.

IV. MINIMALUS MEDICINOS PAGALBOS PRIEMONIŲ IR ĮRANGOS SĄRAŠAS

26. Minimalus medicinos pagalbos priemonių ir įrangos, reikalingos teikti ambulatorines paliatyviosios pagalbos paslaugas ligonio namuose, sąrašas (paliatyviosios pagalbos priemonių krepšys):

- 26.1.krepšys;
- 26.2.fonendoskopas;
- 26.3.otorinooftalmoskopas;
- 26.4.kraujospūdžio matavimo aparatas;
- 26.5.mikrospirometras (FVC, FEV1);
- 26.6.neurologinis plaktukas;
- 26.7.instrumentai ir medicinos priemonės:
  - 26.7.1. intubacinis S formos vamzdelis,
  - 26.7.2. pincetas,
  - 26.7.3. ruloninis pleistras,
  - 26.7.4. sterilūs, įvairių parametų pleistrai,
  - 26.7.5. sterilios pirštinės (1 komplektas),
  - 26.7.6. sterilus ir nesterilus tvarstis,
  - 26.7.7. varžtis,
  - 26.7.8. vata (nesterili, 100 g),
  - 26.7.9. 1,0, 2,0, 5,0, 10,0, 20,0 ml vienkartiniai švirkštai po 5 vienetus.

26.8. Pirmosios pagalbos vaistų rinkinys, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“.

V. PALIATYVIOSIOS PAGALBOS PASLAUGŲ NAMUOSE TEIKIMO TVARKA

27. Paliatyviosios pagalbos ir globos centro vadovas atsakingas už ambulatorinės paliatyviosios pagalbos namuose pacientams organizavimą ir šio centro darbą organizuoja šia tvarka:

27.1. paliatyviosios pagalbos paslaugas pagal savo kompetenciją teikia 22 punkte nurodyta specialistų komanda, kurios darbą koordinuoja gydytojas;

27.2. ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos teikiamos konsultuojant ligonius ir jų artimuosius ligonio namuose:

27.2.1. pirmosios konsultacijos metu, kuri trunka ne mažiau kaip 2 val., paliatyviosios pagalbos paslaugas teikia kartu gydytojas, slaugytojas ir socialinis darbuotojas pagal savo kompetenciją;

27.2.2. pagal gydytojo paskyrimus specialistų komandos nariai tęsia paliatyviosios pagalbos teikimą individualiai ligonio namuose. Vieno apsilankymo trukmė – ne mažiau kaip 45 minutės. Esant poreikiui kiekvienas komandos narys gali vykti pas ligonį kelis kartus per parą;

27.2.3. prireikus ligonis ir jo artimieji gali būti konsultuojami pakartotinai kartu gydytojo, slaugytojo ir socialinio darbuotojo. Pakartotinės konsultacijos trukmė ne mažiau kaip 1 val.

28. Paliatyviosios pagalbos ir globos centro vadovas, atsižvelgdamas į šių paslaugų aptarnaujamoje teritorijoje poreikį, nustato reikiamą specialistų komandų skaičių ir paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimo mastą. Paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimas

ligonio namuose organizuojamas visą parą Paliatyvios pagalbos ir globos centro vadovo nustatyta tvarka.

29. Nepaisant to, ar ligoniui jau buvo suteikta stacionarių slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų (iki 120 dienų per metus), paliatyviosios pagalbos paslaugos teikiamos neribojant šių paslaugų teikimo trukmės.

VI. PRIEDAI

30.1. 1 priedas - „SUSIPAŽINIMO ŽYMA“

1 lapas

SUDERINTA:

_____
(parašas)

_____
(vardas ir pavardė)

2015-05-27

_____
(data)

RENGĖ:

_____
(parašas)

Ž.Jankovskaja +37065603549

1 priedas

Su 2015-05-27, „Paliatyviosios pagalbos paslaugų vaikams ir suaugusiems teikimo namuose tvarka“ Nr.19/T11

SUSIPAŽINAU :

Nr.	Data	Vardas, pavardė	Parašas
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			